

OGANGIE

Ogangie

© Ivan Matoušek, 2017

ISBN 978-80-7474-209-5

ISBN (PDF) 978-80-7474-331-3

ISBN (ePub) 978-80-7474-332-0

ISBN (mobi) 978-80-7474-333-7

Ivan Matoušek

OGANGIE

Triáda

Lkající Achajci před palácem, nad nímž kouř z komína stoupá, hledají v hromadě zpupných ženichů každý z rodiny svého. Poté nesou je odsud či na vozy kladou. K tomu z pozůstalých Eupethés ostatním odvážně praví: „Nám, Achaiům, zlosyn král strašnou věc proved, když se z cest dalekých bohužel vrátil a ženichy vznešené v domě svém pobil. Můj syn Antinoos je též mezi nimi. Proto se, soudruzi, všichni hned pomstěme, než v Pylu anebo v Élidě zmizí. Vždyť jestli bez trestu vyvážne, budeme vydáni hanbě, až potomci zvědí, že vraha jsme nechali prchnout. Sám v boji raději zemřu, jelikož v potupě žít by mi nebylo milé.“

Vtom vyjde z vrat dvoukřídých před palác Medón, který se vzbudil až nyní, a k Danajcům rozumně mluví: „Odysseus si zlých skutků určitě nesmyslil bez puzení kořistných bohů. Sám viděl jsem jednoho, jenž mu stál po boku v podobě Mentora. Ten k boji pudil ho zjevně.“ Též Halithersés, kmet odvážný, Danajce varuje: „Nechodme mstít se, neb činy strašlivé i naši páchali!“

Někteří přesto jdou, nejprve pro zbroj se vzdalují, s Eupethem v čele. Jiní se raději nadále věnují mrtvým.

Na oblém travnatém pahorku se Zeus, sběratel mraků, s Athénou, rozenkou svojí, země dotýkají stěží. Pallas jiskrných zraků promluví k otci: „Kronovče, vladaři vládců, co uvnitř mysl tvá skrývá? Chceš snad připustit válku, či zjednat mír přátelský oběma stranám?“ Kronovec bouřný se podíví velmi: „Dítě, že ty takhle zrovna se tážeš? Proč vyzvídáš na mně? Což nebyl záměr kdys vymyšlen od tebe samé, Odysseus že jednou přijde a ztrestá ženichy zpupné? Přesto tedy povím, co nyní je vhodné. Věc ti to snadná. Jelikož za vše se dosyta pomstil, učiňme, dále ať zůstane králem. Proto vzpomínky vymažme na vraždy synů a bratrů z paměti živých. Necht' mají se vespolek jako dřív rádi. Necht' žijí v míru a bohatství hojném.“

Po moři koráby duté se od výspy vzdalují na všechny strany. Do bílých plachet duje jim příznivý vítr. Vlna kol černých boků po stranách obou pění a bouří. Na dně každého korábu mrtvolý Achaiů leží. Zároveň slyšet je rozhovor hlasů:

„Co se vám stalo, že vešli jste do temnot Hádu, všichni tak úžasně mladí?“ „Lépe by ne zvolil, kdo sbíral by po světě nejlepší mužstvo.“ „Zdali snad Zemětřas mocný vás nezhubil rázem?“ „Nebo dav nepřátel, když jste jim jímali loudavé krávy a ovci úhledná stáda?“ „Nebo jste o ženy řešili spory?“

„Chtěli jsme vládcovu choť.“ „Manžel byl mnoho let na cestách vzdálen.“ „Přesto si v nový nepřála vejíti sňatek.“ „V úskočné duši si smyslila lest. Pro Láerta tkala po tři roky pohřební rubáš, jednou prý aby kmet zámožný bez něho neležel v hrobě.“ „Mužný náš duch byl poslušen vyzvání toho. Jenomže háv v noci při louči párala opět.“ „Teprve čtvrtý rok královnu zradila ze služek jedna.“ „To pak, byť nerada, musila s páráním přestat a dotkati roucho.“ „Leč nějaký ďas přived jejího manžela zpátky.“ „Podobou roven byl starci a žebráku plnému bídy.“ „O hůl se opíral v chůzi.“ „Zkrátka v něm vládky nikdo z nás nemohl poznat.“ „Proto jsme láním jej, úhozy týrali v paláci jeho.“ „On snášel ty ústrky netečně vesměs.“ „O to však krutěji se za vše pomstil.“ „V soutěži jediný vlastní luk napjal a z šípů potom nás neminul žádný.“ „Sténající jsme bezbranní padali k zemi.“ „Když šípy mu došly, hlavy rubal nám mečem.“ „Podlaha v krvi se vařila.“ „Nejspíš bůh nějaký k tomu ho pudil.“

„Opravdu ctnostnou choť vládýka pojal.“ „Na manžela z mládí jen myslela po dlouhá léta.“ „U potomků budeme vzněcovat o její věrnosti líbezná písň.“ „Proto se ta žena neztratí, přežije jiné.“

Čas, jenž svoji podobu ukrývá kdekoliv, umožní na moři uvidět rychlý sled předělů. Ty začnou, jakmile každou loď, kde leží mrtvoly Achaiů, vystřídá válečná triéra. Stačí se rozhlédnout, a moře zpěněné je plné galér. Dále karavely na solné hladině spatřit lze všude. Z nich známé jménem jsou Niña a Pinta. Ty dvě Santa Maria, karaka slavná, dovede k Novému světu. Chvilenu po ní Victoria, karaka rovněž, první obeplouvá vlhkou drahou Zemi. Galeony do končin, jež vábí bohatstvím, převážejí s vojáky světskou i duchovní správu. Tytéž galeony se zlatem navrací se zpátky. Galéry do boje k Lepantu míří. Vzápětí po mlžné hladině fregaty válečné plují, též korvety s děly. Leč ani to více už není, jelikož oceán je plný škunerů o mnoha stěžních. K obzorům novým se vzdalují s otroky brigy. Sportovním jachtám se vzdouvají plachty. Za chvíli žene vpřed vítr již klipy. Hned po nich na nezměrné hladině bez plachet vidíme lodí. Nad komíny křížníků kouř stoupá černý. Kouří i parníky, plovoucí města. Titanik nadmíru zlý osud posílá ke dnu. Leckteré tankery jsou ještě větší. Letadla startují do oblak z mateřských lodí. Nad pobřežím vrhají čadivé blesky. V pořádku vrací se postupně zpátky.

/kino/

Náčelníci armád si slavnostně navzájem půjčují nůžky a stříhají ostatné dráty, za kterými hubení tvorové, i kdyby nechtěli, kupředu hledí, neboť jsou živí a mají oči.

Chvíli je patrné, že se to děje na filmovém plátně.

Vojáci bratří se s chudáky, ze zásob pití jim, pamlsky, ovoce ochotně nosí. Ti po čemkoliv zvedají ruce. Navzájem rokuje společnou řečí či pouze chápavě, vděčně se na sebe smějí.

Buldozer hrne mrtvoly do jámy k těm, co tam leží. Mrtvola vepředu hromady jediná sedí, což trochu vypadá, jako by řídila hrnutí ona. Když hlučný zvuk motoru utichne, aniž ustane zároveň pohyb, je slyšet na pozadí křoupání popkornu odkudsi názory tyto: „Jestli se za to nepomstíme, u potomků budeme vydáni hanbě!“ „Jistě si zlých skutků nikdo z nich nesmyslil jen z vlastní hlavy.“ „Souhlasím a radím – Nechoďme mstít se. Přec činy strašlivé také jsme páchali. Proto vymažme vzpomínky na

vraždy z paměti naší.“ „To zdá se moudré.“ „Já také souhlasím. V míru žít budeme, v bohatství hojném!“

Nad jakýmsi ostrovem kouř zcela nehybně stojí. Na pozadí křoupání popkornu je slyšet kohosi zvolat: „Zlé skutky by činit přestali, kdyby se dožili té dnešní doby.“ Hladinu zátoky plavidla turistů zdobí.

Načež se objeví KONEC.

Diváci tleskají. Vstávání provází bouchání sklápěcích sedadel. Jedině starší muž Oddys ve své řadě nadále sedí, na klíně plátěnou tašku, a pohroužen do sebe přemítá v srdci a hlavě, aniž pohne ústy: „Celičský život bych v kině rád strávil a všechno na jednom sedadle prožil. Přitom bych s nikým se nemusel loučit, i kdyby místo měl třeba hned vedle, jelikož by ani ostatní diváci nikdy pryč nešli. Též jako neživí bychom zde seděli. Snad tímto způsobem si lze aspoň představit čas, který není, či takto uchován, vystaven na odiv, nanejvýš čeká, až jednou jej k něčemu případně budu moct užít.“

/zátoka/

Z pasáže kina, nad kterou ční obrovská písmena KOTVA, vybíhají pejskové, vycházejí sluncem oslnění diváci s batůžky. Na korze mísí se s dalšími pejsky a turisty. Od miminek v popruzáčích, přes mládež a dospělé, po starce s holemi, taktéž na vozících, život jen kypí. Tetování, pírsinky. Bzuket ze sluchátek v uších či na nich. Odevšad je slyšet písničky, muziku, bubny na pozadí rytmů akustické obuvi, která též bliká, a hřmění koleček pojízdných kufrů s odraznými sklíčky. Tohle je vnímáno málokým, podobně jak jiné zvuky a jevy.

Korzo, na dlažbě tu a tam s hovínkem, z jedné strany lemují především paláce hotelů. U restaurací lze venku posedět v zahrádkách s ploty. Turisty lákají útroby obchodů, zábavních podniků či aspoň výlohy, stánky a venkovní pulty. Mají-li ovšem cíl, pak trochu spěchají, za chůze jedí. Dosti jich kličkuje na kolech, na bruslích, na lyžích i jen těsně nad dlažbou na ničem vzduchem

jak tělnaté postavy ze sna. Mnoho kol a jiných prostředků o kdeco opřených nečinně čeká. Druhou stranu lemují vyhlídkové terasy, z nichž se schází na pláže, které u korza končí, rovněž k přístavním molům. Není divu, že chodí leckteří v námořnickém oblečku anebo v plavkách a na nohou ploutve. Všichni si navzájem rozumí, jsou k sobě milí. S turisty jinde probírají zážitky na dálku. Především se ale věnují displejům na chytrých mobilech, neboť je vodí a sdělí jim úplně všecko. Rovněž chytré mobility cokoliv fotí. Na korze to znamená nejen, co již bylo řečeno, též v uniformách fojníky s hlavami bez vlasů a jejich dodávky, služební vozy, jak sunou se v davu. Auty však se hlavně turisté sunou do garáží hotelů, k hlavnímu přístavu rekreačních lodí, kola a plavidla na střechách, v přívěsech, nebo opouštějí zátoku, odjíždějí do dalších končin.

Od nápisu KOTVA se po korze vzdaluje Oddys. Přitažlivý postavou a ani ve tváři nikterak není. S plátěnou taškou, která mu na dlouhém popruhu visí přes rameno, vyhlíží spíš jako žebrák. Mizí a pak se zas o kus dál vynoří, jako by davem byl unášen proti své vůli. Také si tu a tam upraví shrnuté ponožky. Na nohou má pracovní boty.

V lomozu turismu zazní hlas ženy: „Já byla snad všude.“ Oddys hned zpozorní. Se zájmem sleduje turistku stařenku. Sedí na vozíku, který dva mládenci ochotně tlačí. Zrovna je hlášáno z cinkotu příborů: „Žaludek utajit nelze.“ Stařenka se ohlédne. Vozík se zastaví. Stejně tak Oddys. Poslouchá s účastí, co ona v dojetí s povzdechem praví. „Tady je ten rybí restaurant Tunec. V něm jsem kdysi dostala plod moře větší než talíř. Myslela

jsem, že jej sama nesním. Jenže on mi chutnal jak žádný jiný.“ Z mládenců jeden se zeptá: „Takže jsi celý plod, Sikelo, nakonec snědla?“ Přikývne a ještě dodá: „Doma mám schovaný jídelní lístek.“ Jakmile tohleto mládenci uslyší, mobily Tunec i s okolím fotí. Oddys přemítá v srdci a hlavě: „Obvyklou turistkou Sikela rozhodně není, když si doma schovává jídelní lístek. Jsem zvědav, co se ještě dovím.“

Po focení přijede stařenka k cukrárně Včela. Nyní svůj doprovod poučí těmito slovy: „Do téhle cukrárny jsem chodila obzvláště ráda. Prostor tam uvnitř je předělen obloukem z cihel. Nikdy mi ta červeň nezmizí z očí.“ Z mládenců druhý si nenechá pro sebe, že takový oblouk jinde ve světě není. Sikela, jako když neslyší, vypráví toto: „Jednou jsem si dala ke kávě větrník a chtěla se posadit k oblouku ze zadní strany. Byla jsem napunutá, zda ještě dál něco není. Jenomže tam seděl připoután ke křeslu s podnožkou Martos, syn fojníků cukrářů. Řekla jsem – Vidím tě. Měl z toho až dětskou radost. Hned se mi pochlubil, že dostal hodinky. Při tom mi ukázal zápěstí nad hlavou, takže jsem si mohla domyslet, o čem vlastně mluví. Raději zas kousek pojedme. Co kdyby, když tu jsme, vynesli Martose i s křeslem před dům. To bych byla nerada. Třeba již nežije. Já vlastně nevím.“ Poté, co mobil vyfotí včeličku nad vchodem, výlohu sladkostí, v detailu větrník, mládenec vozík dál tlačí. Oddys jako kdyby zážitek Sikely s Martosem prožíval fyzicky, koukne na hodinky. Zneklidní a přidá do kroku, zároveň vědom si, že by rád poslouchal, nač bude stařenka vzpomínat na příští zastávce. Ve spěchu se ohlédne. Znovu se utvrdí, že je na turistku poněkud

zvláštní. A též ho napadne: „Ten ochotný doprovod nebudou synové. Nebo se mýlím?“

Když míjí parkoviště u hlavního přístavu rekreačních plavidel, to mu připomene, nač chvíli nemyslel. „Odsud už zítra po ránu vyběhne Machos s ostatními běžci. Kéž se před polednem v pořádku vrátí.“

Za pasáží cestopisů Fiches, známou pod názvem Cestovní mapy, sedí na židličce reklama restaurace Kulos, tatíček host žebrák Loris. U nohou na chodníku leží mu podobná taška, jaká visí přes rameno Oddysi, který se blíží. Loris k němu natáhne ruku s rozevřenou dlaní a radostně volá: „Přichází se na mě podívat jedno z mých dětí!“ Oddys se zastaví, trochu se skloní. Všimne si, doprostřed dlaně že snesla se žebráku moucha, a jen k tomu dodá podrážděným hlasem: „Přece víš, Lorisi, že já jsem výzkumník, takže nic nemám.“ On ruku zklamaně pokrčí, moucha zas letí. Oddys koukne na hodinky, davem se proplétá, mizí. Mine Obchodní palác. Též hotel Pasák, kde vedle vchodu v otevřeném okně restaurace pod nápisem NEJDŘÍV SE NAJÍST JE DOSYTA TŘEBA na židličce sedící reklama podniku, tatíček host žebrák Dols je zrovna skloněný do hostiny na klíně v míse. Ten tedy Oddyse propás.

Na pódiu skupina Virtuózní umělci hraje dovádívou úpravu klasické skladby, při hře se členové, pokud to nástroje umožní, gesty a úsměvy navzájem chválí. V pauze vnucují turistům nosiče. Někteří po nich natahují ruce. Předávání nosičů mobility fotí. Za nosič dá turista umělci obvykle nějaký pamlssek, potřese rukou. Skupina než začne to samé znovu, trochu se osvěží

z veliké láhve. Během hry tu a tam některý turista na hrající sousoší udělá dlouhý nos, vyplázne jazyk. Mobily jiných ho vyfotí. Pak jde horda se smíchem dále. Oddys si pomyslí s nevolí, aniž pohne ústy: „Rekreanti si mohou k umělcům dovolit cokoliv. Těm ostatně, zdá se, nic nevadí. Asi si zvykli.“

Za Majolou přechází korzo k vyhlídkové terase. Ačkoliv pospíchá, i tady stojí. Turisté podél kamenného zábradlí mají na displejích mapy. Sledují moře. Nedaleko pobřeží projíždí zátokou štíhlá loď jak úkaz ze sna. Veslaři v strojovém rytmu se vyklání nazad a zpátky, vesly hladinu víří dle povelů, které se od kormidla nesou až k terase v podobě střídání pouhých dvou skřeků. Když přízrak odpluje, všimne si Oddys nad jakýmsi ostrovem kouře jak ve filmu, neboť tam na samém obzoru, zdá se, že nehybně stojí. Z plátěné tašky vezme dalekohled a jev ten v něm zkoumá; zároveň poslouchá debatu kolem. „Kouř být přece nehybný nemůže.“ „Ani na displeji nad žádným ostrovem takový není.“ Kývají hlavami. „Možná jen nehybný vypadá odsud.“ Oddys triedr vrátí zpět do tašky, jim namítne v duchu: „Přiblížen, zvětšený rovněž je nehybný.“ Z boty povytáhne shrnutou ponožku. Terasu opouští ve velikém chvatu.

/před UPVD/

Ve stínu podloubí postranní uličky klade si za chůze obvyklou otázku: „Kde hledat Pelu?“

Z podloubí vyjde do jiného světa, na Studové náměstí bez lidí, ač lomoz turismu z korza sem doléhá a také z pláží. Jeho cíl tady je patrová budova, jež vzhled má továrny ve starém paláci – zdobená fasáda, členitá okna. Za střechou vyčnívá tovární cihlový komín, z kterého stoupá kouř k modrému nebi. Vedle vchodu dvoukřídlá vrata jsou zdobena ve vlysu písmeny UPVD z mramoru, ve zkratce názvem. Stavba svým rozsahem zabírá tu stranu náměstí, která je nejdelsí. Proti ní ulička s podloubím od korza míří.

Náhle jak přízraku všimne si chlapce, jenž objíždí na kole uprostřed pumpu. Nevěřícně postává opodál, sleduje, co se to děje. Hoch jezdí dokola stále týmž směrem, avšak po třech okruzích v lesklé stopě na dlažbě pokaždé zastaví na stejném místě

a chvilku čeká, aniž z kola sleze, jen nohy dá na zem. Dojat i udiven Oddys si pomyslí: „Jezdí s trolejbusem mezi konečnými po kočících hlavách a dělá na trase zastávky.“ Chlapec je hrou na řidiče zaujat – nevidí, že někdo přišel.

I od vchodu do UPVD Oddys se rozhlíží, ale jen chvíli. Ze stínu podloubí k němu přes náměstí přichází oděn do bílého duchovní Hatek, rovněž on v pracovních botách. Tváří se mile již na dálku. Pravou ruku má na pásce, v levé drží krabičku z papíru. Oddys mu v ústrety udělá několik kroků a takto hovoří spolu: „Jsem rád, žes tu nečekal.“ „Nejdu moc pozdě?“ „Naopak, jdeš zcela přesně. Já přišel teprve nyní. Měl jsem cestou několik podivných zdržení.“ „Jakých?“ „V kině po filmu bych seděl rád v hledišti stále. Na korze jsem vyslechl vzpomínky turistky starěnky Sikely. Vlastně mám zážitky na každém kroku. Nic na nich není. Pověz mi raději, co ty máš s rukou.“ „Přel jsem se přibližně před týdnem v restauraci s fojníkem Enachem.“ „A kvůli čemu?“ „Po pravdě řečeno nevím.“ Pohoupá pravici. „Šikovně jsem spadl. No zkrátka, Enach se domnívá, že je mi roven. A ostatní fojnící taky. Jediné štěstí, že byl se mnou otec – ten se mě zastal. Dobrák lstivý Enachu s obdivem zatleskal, čímž ho zaskočil natolik, že už mě nechal.“ „Ach, Hateku, žasnu, jak bleskově tvůj otec jednal. Nelze mu vůbec nic vyčítat. Chce jen tvé dobro.“ „Však jsem jej za lstivost velebil. Leč kvůli něčemu jinému přál jsem si tuhleto schůzku. Přináším, co tě, myslím, zaujme. Schwálně se o tom přede mnou přesvědč.“ Oddys uchopí podávanou krabičku, odklopí víko a pohlédne dovnitř. Vydá barevnou hliněnou figurku s ulomenou rukou. Ruka však nechybí – s figurkou je

zlehka svázaná provázkem. „Tak co říkáš, Oddysi, dítěti z hlíny?“ Při tom se duchovní od pasu nahoru zavlní radostí ze slov své otázky. Ještě ji upřesní: „Jak se ti figurka líbí?“ „Velice. Jenomže...“ „Ta ruka?“ „Ruka půjde přilepit. Mám ale pocit, že jsem tenhle artefakt už někde viděl.“ „Jsi přece výzkumník, máš velký přehled. Tomu se nediv.“ „Jenomže dítě mi připadá podobné komusi, koho znám. Zároveň, zdá se, je velice staré. Řekni mi, Hateku, po pravdě, kdo ti tu figurku přinesl a jak k ní přišel.“ „Kdo mi ji přinesl, nesmím ti prozradit, neb jsem to slíbil. Odkud ten nálezný má, ani já nevím. Ale ta osoba byla by moc ráda, kdyby ruka držela jako před úrazem a nebylo znát, že se musela lepit. Přitom slovo nepadlo, jak si přeje spravenou figurku vrátit.“ Oddys je dojatý. „Nemíním vyzvídat. Víc slyšet nechci.“ Pečlivě krabičku s nálezem dá si do plátěné tašky. Pohledem sklouzne na hodinky a s povzdechem praví: „Nejde mi výzkum, jen lepení umím.“ Duchovní Hatek jej povzbudí: „Vím, že jsi jediný skutečný výzkumník, a ani lepení neumí každý.“ „Jenže v UPVD skončím.“ „Co ti to, Oddysi, vyklouzlo z pusy?!“ „Neboj, figurku dítěte určitě spravím.“ „Přece nad restaurování nic vyššího není. Tu větu jsi přede mnou mnohokrát vyslovil, a mně se líbí.“ Oddys zakývá hlavou a vejde dovnitř. Zamyšlený duchovní se vrací od vchodu zpátky.

Oddys průchodem vejde do pracovny dílny. Rozhlíží se v přítmí a chvíli naslouchá. V delších intervalech, dosti pravidelných, se odkudsi stále ozývají po sobě rychle dvě klapnutí, což v tichu působí rušivě, zároveň záhadně. Přechází členitým prostorem s klenutým stropem. Dojde mezi lenoškami, křesly s podnožkami, stolky, židlemi, židličkami do výklenku s oknem do dvora, kde usedne ke stolu. Na něm displej světélkuje, slabounce šumí. Chvíli nehybně zírá. Probere se, plátěnou tašku si sejme z ramene, sáhne pro krabičku, na stole ji otevře a vyndá hliněnou figurku dítěte provázkem svázanou s rukou. Provázek odváže, vyhodí do koše a obě součásti zkoumá. Ze zásuvky si vezme pomůcky. Pečlivě štětečkem rozetře lepidlo na ploškách lomu a ruku přitlačí k rameni. Čeká. Hledí na hodinky. Načež se přesvědčí, že spoj drží pevně a není vidět. Zrestaurovanou figurku opře o krabičku vzadu u displeje. Pomůcky sklídí. Chvíli